

# Zašto je obitelj tako važna u ranoj intervenciji ?

---

Teorijska podloga: Guralnickov trirazinski sistemski model

Predavanje – prof. dr. Marta Ljubešić (2.del)

Ljubljana, 13.3.2015

Praktikum zgodnje obravnave

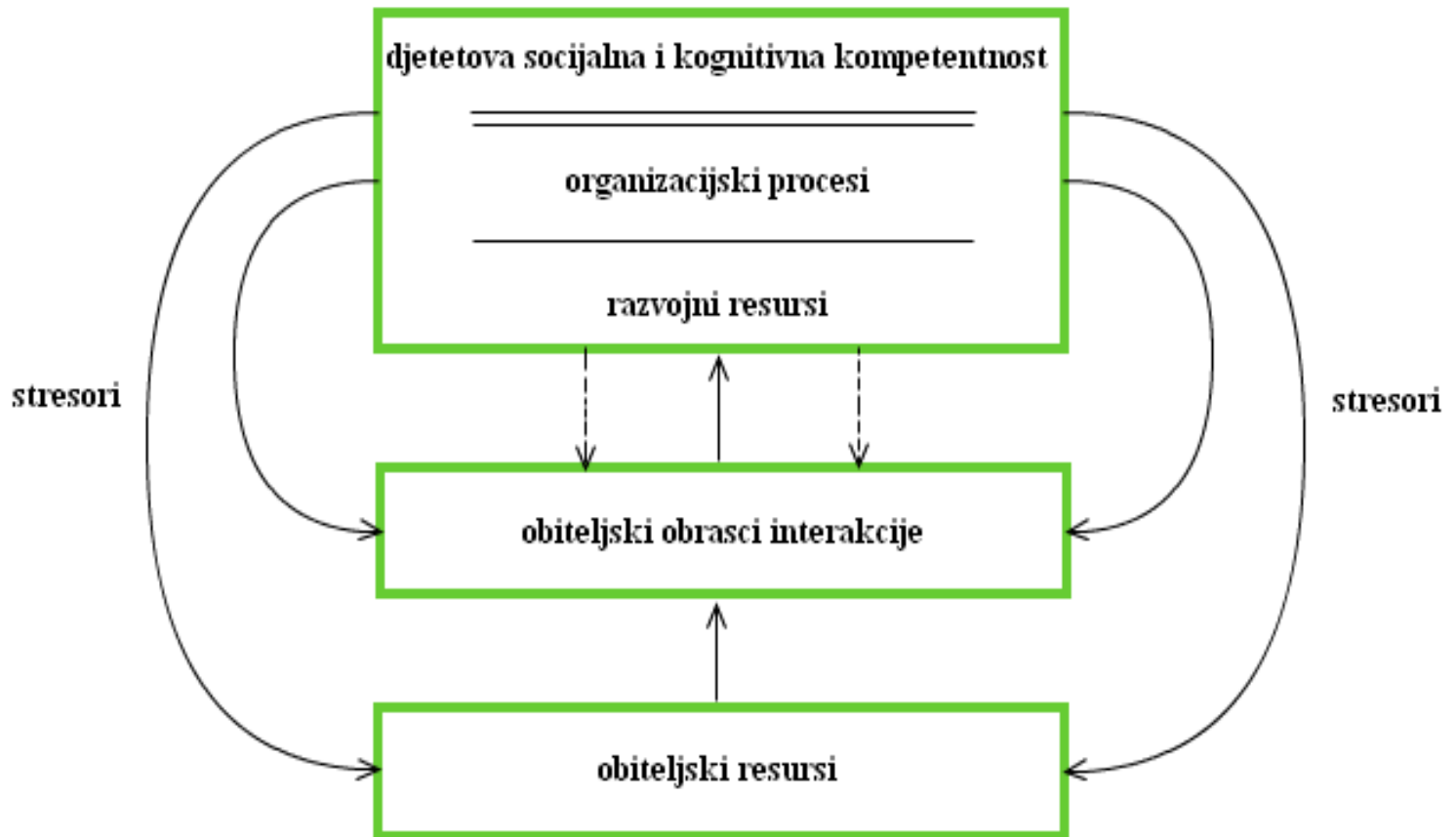
---

# Cilj djelovanja u RI

---

Središnji zadatak u ranoj intervenciji je stvoriti optimalne interakcijske oblike (ako prije nisu postojali ) ili ponovo uspostaviti interakcijske oblike (okolinske utjecaje) na najboljoj mogućoj razini za poticanje djetetovog razvoja.

---



Teorijsko objašnjenje rane intervencije(Guralnick, 2011)

# Razine djelovanja protektivnih i rizičnih čimbenika u Guralnickovom modelu (2011)

---

- Razina djetetovog razvoja
- Razina obiteljskih interakcija obuhvaća **okolinske utjecaje** koji podržavaju djetetov razvoj, a na interakcije utječu djetetova obilježja koja izazivaju
  - Akomodaciju na jedinstvena obilježja djetetovog razvoja i ponašanja
  - Djetetova obilježja imaju moderatorski utjecaj na djelovanje interakcijskih obrazaca
- Razina obiteljskih snaga/resursa za interakcije

# Djetetova obilježja i interakcije

---

- Djeca urednog razvoja imaju veću otpornost na utjecaj neoptimalnih interakcijskih obrazaca (iskoriste ono što je dobro i to ima je dovoljno)
  - Djeca s teškoćama ili neurorazvojnim rizicima su manje otporna, manjka im sposobnost da toleriraju visoku razinu varijabilnosti u kvaliteti interakcija da bi ostvarila optimalan razvoj
  - Problem njihove manje otpornosti dodatno se komplicira jer zahtjevi na roditeljsku adaptaciju nadilaze roditeljske vještine i znanja i postaju stresori
-

# Roditelji djece s biološkim rizicima i teškoćama

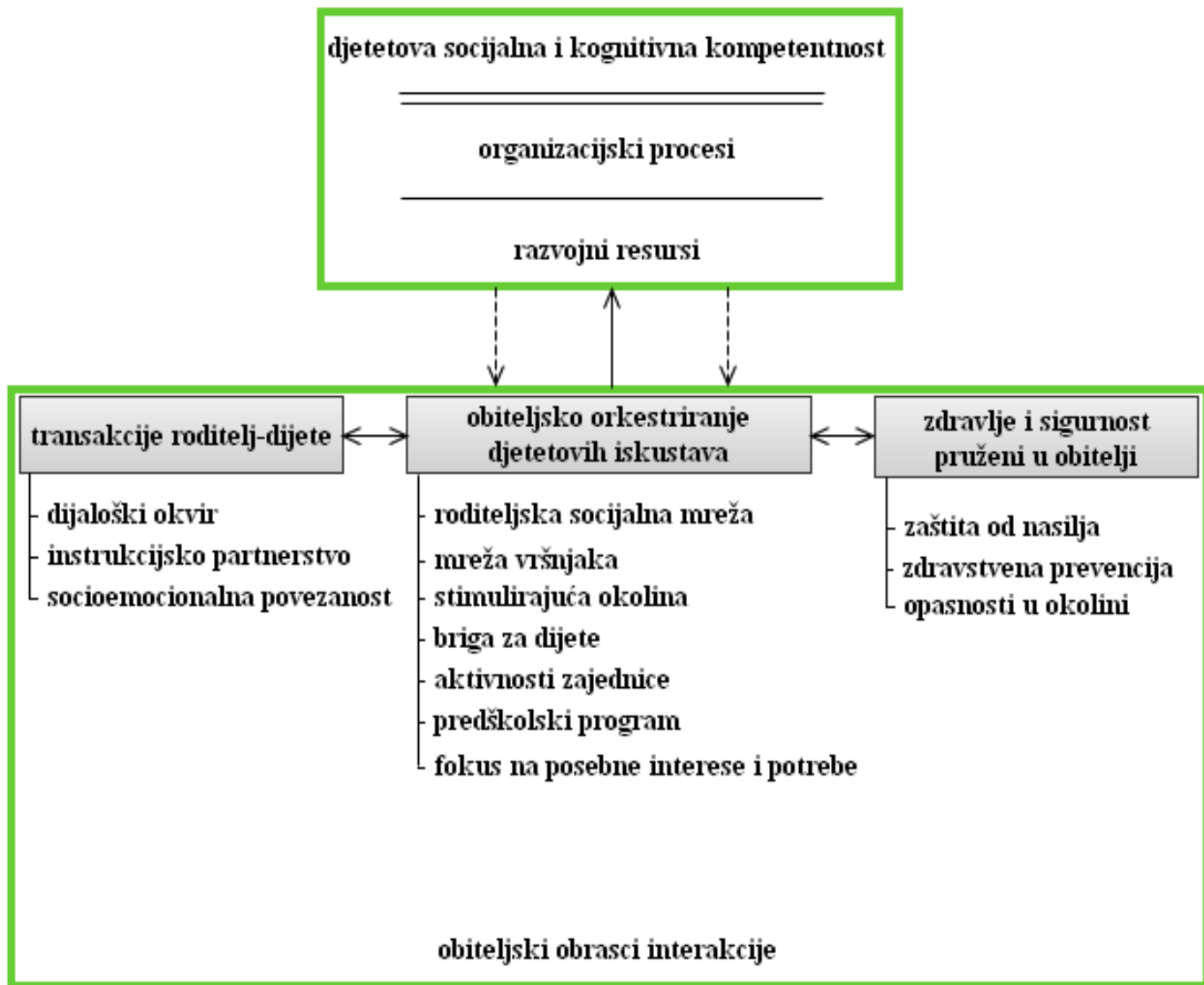
---

- Transakcije roditelj- dijete ugrožavaju
    - Povećana iritabilnost djeteta
    - Neočekivana/neželjena ponašanja
    - Smanjena inicijativnost djeteta u socijalnom kontekstu
    - Neujednačeni razvojni profil (unutar i među razvojnim resursima i organizacijskim procesima)
    - Teškoće interpretiranja povratnih informacija (najčešće bihevioralnih) koje daje dijete
-

# Razina obiteljskih interakcijskih obrazaca

---

- Tri tipa interakcija promiču djetetov kognitivni i socijalni razvoj
    - Transakcije roditelj dijete (razgovori , partnerstvo u poučavanju, socioemocionalana povezanost, djeluje intuitivno roditeljstvo)
    - Obiteljsko orkestriranje/podešavanje stjecanja iskustva (različiti načini kako roditelji stvaraju usklađene prilike za stjecanje iskustva djetetu)
    - Zdravlje i sigurnost djeteta (pridržavanje rasporeda cijepljenja, zdrava prehrana, odsustvo nasilja i sl.)
-



Prikaz utjecaja triju obiteljskih obrazaca interakcije s pripadajućim ključnim komponentama



# Transakcije roditelj - dijete

---

- Dijaloški okvir (komunikacijski proces između dojenčeta i roditelja, najčešće u kontekstu rutina; dijete dolazi do informacija da zadovolji interese i da se podrži razvoj cilju usmjerenih ponašanja)
- Instrukcijsko partnerstvo (razvija se tijekom vremena na temelju pouzdanih i jasnih očekivanja koja se stvaraju kod oba partnera: roditelj je voljan da podrži, a dijete da prihvati instrukcijsku potporu; ona sadrži toplu i senzitivnu organizaciju u “neinstrukcijskoj” maniri prema samostalnom rješavanju - “scaffolding”)
- Socioemocionalna povezanost

# Obrasci interakcija i razvojne teškoće

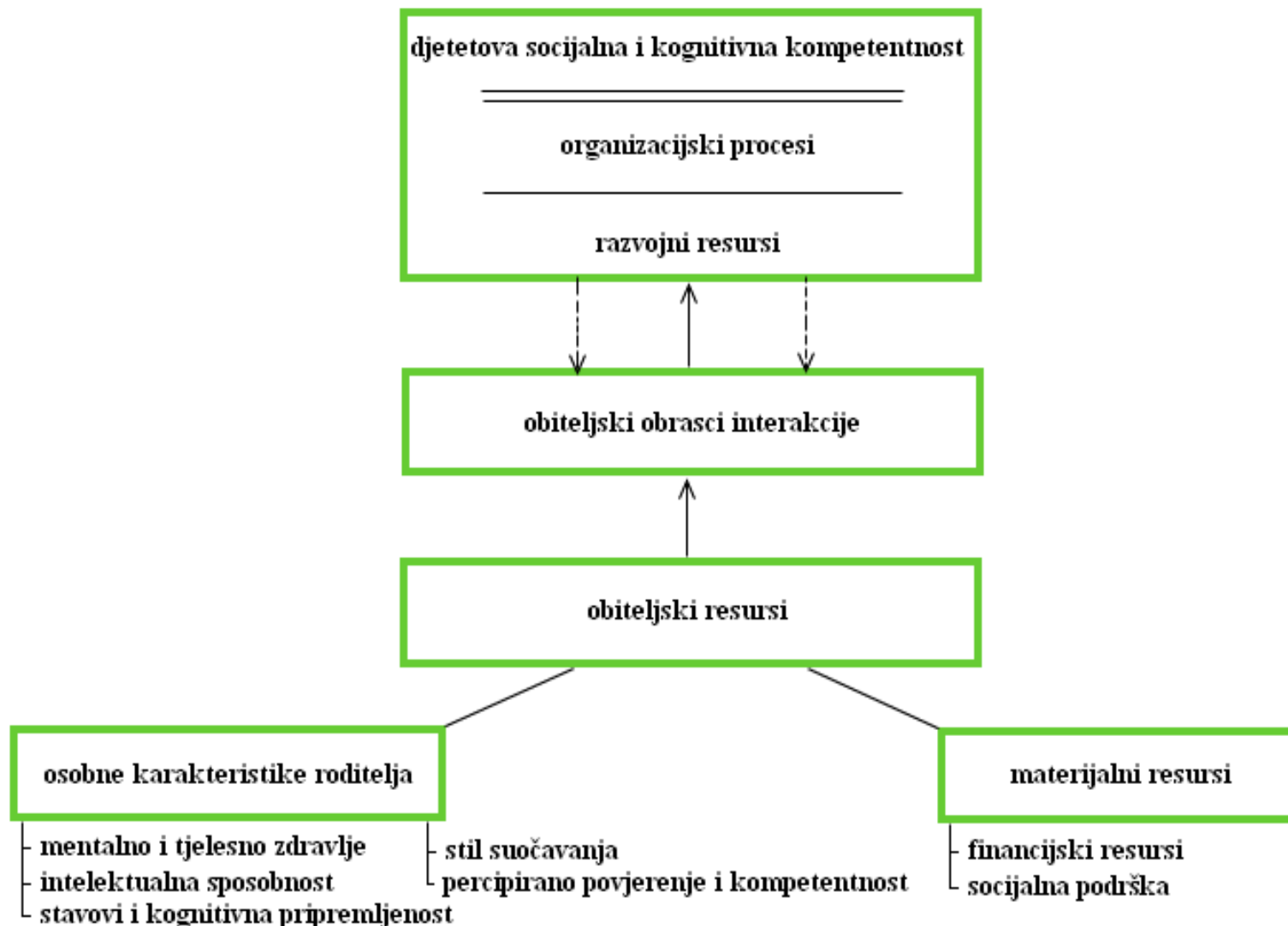
---

- Najveći je izazov kako uspostaviti oblike interakcije koji su
    - predvidivi i ponavljajući
    - suptilno podešeni djetetu i trenutku
    - specijalizirani u odnosu na profil razvojnih resursa i organizacijskih procesa
    - Ovi su izazovi osobito veliki kada se radi o kombinaciji zdravstvenih i razvojnih teškoća
  - Potreba za prilagodbom kod roditelja često
    - nadilazi njihove vještine
    - može izmicati svijesnosti o njihovoj potrebi
-

# Razina obiteljskih resursa

---

- Osobnost roditelja (njihovo mentalno i tjelesno zdravlje, stavovi o odgoju, transgeneracijski prijenos, dobre strategije suočavanja su zaštitni čimbenik)
  - Materijalne prilike ( tu spada i socijalna podrška, emocionalno razumijevanje, dostatne financije).  
*Sveobuhvatno nastojanje da se podrži djetetov razvoj putem RI mora uzeti u obzir sve obiteljske resurse da bi se optimalizirala sva 3 obrasca interakcija.*
-



Ilustracija uloge obiteljskih resursa kao temelja triju obiteljskih obrazaca interakcije

# Zaključno o Guralnickovom pristupu (DSM – developmental systems approach)

---

- Ovaj pristup sadržava konceptualni i strukturalni okvir koji može poslužiti za stvaranje i preoblikovanje sustava rane intervencije u djetinjstvu utemeljene u lokalnoj zajednici.
  - Pristup može poslužiti i u svrhe evaluacije i razvoja standarda kvalitete, osobito ako se želi izbjeći fragmentacija usluga.
-